

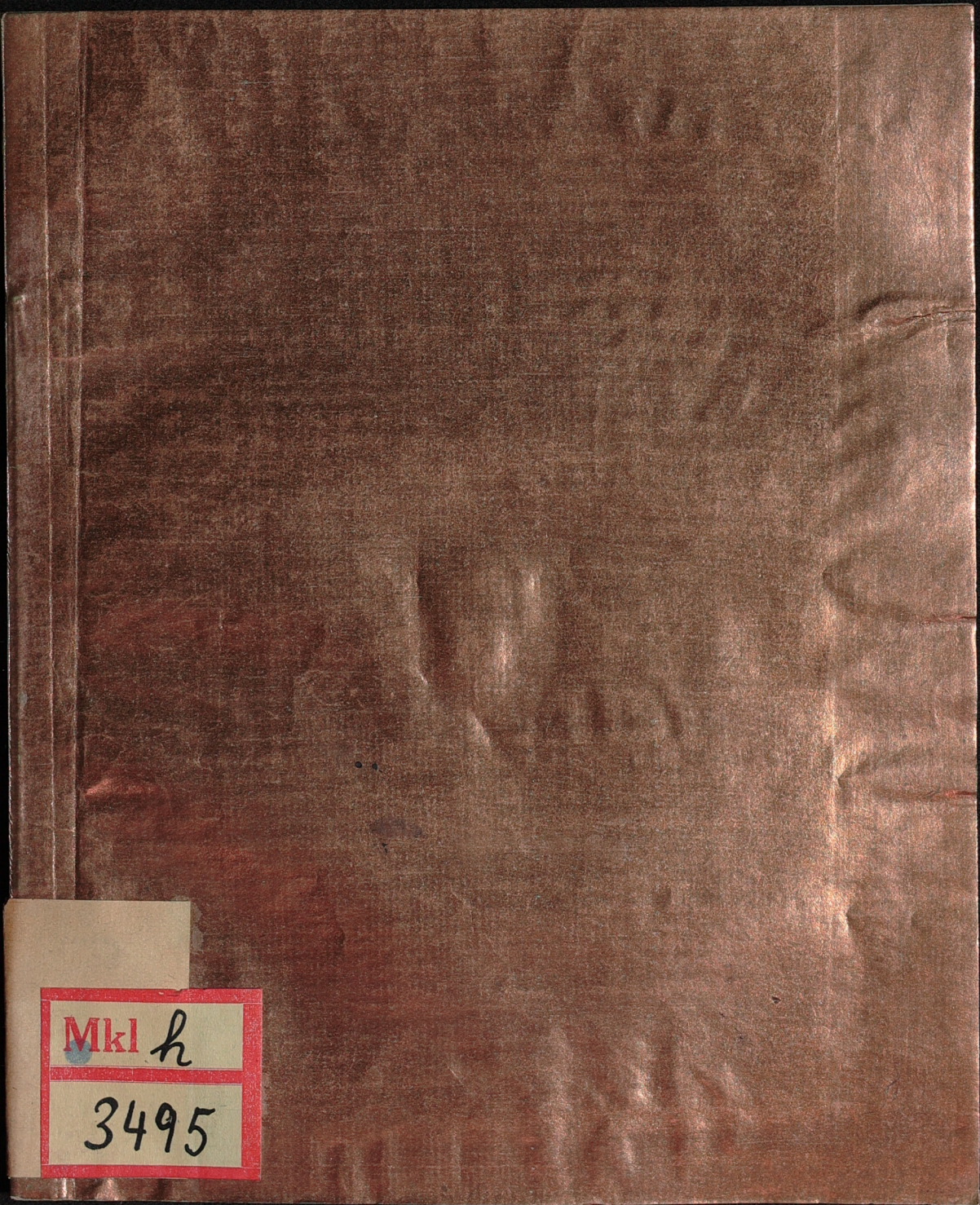
Observationum De Supernaturali Virtute Spiritus S. An Et Qvatenus Illa Quidem Ecclesiae Chistianae Semper Praesto Sit, Specimen Sextum Et Ultimum. Qua Rector Et Concilium Academiae Fridericianae Buetzoviensis Civibus Pentecostes Solemnia Indicunt

Buetzovii: Typis Ioann. Gotth. Fritzii, [1779]

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1830800663>

Druck Freier  Zugang





Mkl h
3495

entsäuert

ZfB ME
05. Aug. 1999

*Math. 6
3495*



OBSERVATIONUM DE SUPERNATURALI VIRTU-
TE SPIRITUS S. AN ET QVATENUS ILLA QUI-
DEM ECCLESIAE CHRISTIANAE SEMPER
PRAESTO SIT,

SPECIMEN SEXTUM ET ULTIMUM.

QUA

RECTOR ET CONCILIUM
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
BUETZOVIENSIS

CIVIBUS

PENTECOSTES
SOLEMNIA

INDICUNT.



BUETZOVII

TYPIS IOANN. GOTTH. FRITZII, SEREN. DVC. AVL.
ET ACADEM. TYPOGR.

1779

CONSTITUTIONUM DE SUPERNATURALI VIRTU
DE S. MARTINI & AN ET QUATUOR H. A. Q. P.
DEM FACULTATE CHRISTIANAE SEMPER
TRAESTO SIT.

SEPTIMUM SEXTUM ET ULTIMUM.

Q. M.

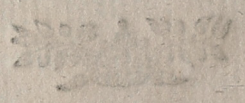
RECTOR ET CONCIUM
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
BURGOMASTRI

CIVITATIS

PRINTED AT THE PRESS OF
J. G. NEUMANN

ROSTOCK

INDICENT.



ROSTOCK
ANNO 1771



I. N. J.



In prima particula harum observatio-
num duo præcipitia notavimus, in
quæ passim circa doctrinam de su-
pernaturali virtute Spiritus S. non-
nulli ruerunt: alterum eorum, qui
totam hanc causam ad prima tantum christianæ reli-
gionis initia, & ad Apostolos primosque eorum disci-
pulos unice referunt, ita ut post ista tempora nihil,
quod proprie supernaturale dici possit, in religione
christiana ejusque praxi insit, aut ab iis, qui christiani
esse cupiunt, expectari debeat; alterum istorum, qui
miraculosos istos effectus, in sensus externos incurren-
tes, quibus Spiritus S. præsentiam suam in Apostolis &
primis christianis nonnunquam exseruit, in ecclesia
Chri-

Christi semper conspicuos esse debere, & cuilibet vero christiano promissos esse contendunt. Prioris sententiæ falsitatem superioribus commentationibus ostendimus; superest, ut &, quomodo de altera sententia statuendum sit, paucis inquiremus. Ut priscos Montanistas taceam, qui ad hunc devium locum deflexerunt, ut promissiones istas de operationibus Spiritus S. quas Christus apostolis dedit, sine ullo discrimine aut limitatione ad omnes omnium ætatum christianos traherent, atque Spiritum S. per immediata oracula & miracula cunctis christianis, æque ac apostolis adesse contenderent; nostra ætate vir doctus, *JOH. CASPAR LAVATERUS*, ecclesiastes Tigurinus, cum ejusmodi quid affirmare visus sit, variis contentionibus & disputationibus hanc super rem occasionem dedit. Postquam jam in aliis scriptis passim multa in hanc sententiam dixisset, multosque expertus esset adversarios; tandem ipse totam suam opinionem clare & perspicue complexus est & exposuit in commentatricula quadam, quæ in illius vermischten Schriften, Num. II. legitur. Disputavit contra *LAVATERUM* præter alios præcipue Anonymus quidam, qui Bremæ, 1775. edidit des Herrn Diaconus Lavaters eigentliche Meinung ic. geprüft und beantwortet von einem Freund der Wahrheit: quam tractationem deinceps duabus continuationibus auxit. Nolim equidem cuncta probare, quæ tum hicce vir doctus, tum alii passim contra Lavaterianas sententias in medium attulerunt; neque enim ubique quæstionem accurate definivisse, aut id quod in ea præcipuum est & arcem causæ constituit,

stituit, circumspēcte satis & solide explicuisse, sed potius negare passim nonnulla iste anonymus mihi quidem videtur, quæ negari non debuerunt, & multa affirmare, quæ fundamento carent, & ad prius extremum facile ducere possunt: in univēsum tamen si remi spectes multa præclare monuit.

Nos in hac quæstione evolvenda in præsentia tam copiose equidem versari haud possumus, quam rei dignitas postulare videtur, nec eam univēsam exhaustire; sed præsentis instituti memores cuncta paucis tantum observationibus concludemus, quibus si attendamus, facile apparebit, quid de Lavaterianis hypothesibus sit sentiendum. Æquum est, ut omnium primo ipsum Lavaterum audiamus. Sic vero ille l. c. totam suam sententiam paucis complectens disserit: Diese Verfasser (die heiligen Schriftsteller) sind der Meynung, daß es möglich, daß es die Bestimmung des Menschen sey, in einer eigentlichen und unmittelbaren Gemeinschaft mit der Gottheit zu stehen; daß sie ein eigentlicher Gegenstand seiner Freundschaft und Vertraulichkeit sey; daß eine eigentliche moralisch-sinnliche Unterhaltung mit Jhr, das eigenthümliche der Religion, und die Absicht Gottes bey allen seinen Offenbarungen sey; daß der Glaube an Gott, und vornehmlich an den in Jesu Christo geoffenbarten Gott, als einen Gott, der sich allen, die an Jhn glauben, offenbaren und mittheilen, und von allen, die Jhn suchen, finden lassen will, der höchste, deutlichste Endzweck aller biblischen Geschichten, und zugleich die grosse Triebfeder und Quelle aller moralischen und physischen Vollkommenheit, und der Grund und die Wurzel der völligen Wiederherstellung der menschlichen Natur sey; daß die Erkenntniß Gottes in Jesu Christo die unmittelbare Quelle der ewigen Glückseligkeit sey. 2c.

6

Multa in his insunt, quæ vera sunt, si recte expli-
centur, nec negari aut vituperari debent. Sed admix-
ta sunt admodum multa, quæ ferri haud possunt, &
ambiguitate vocum vir clarissimus per nimios saltus ex
iis, quæ veritatis speciem habent, concludit ea, quæ
erroneis suis opinionibus consentanea sunt. Verum est
in universum, consuetudinem & commercium quod-
dam cum Deo magnum istum finem esse, ad quem
consequendum homo destinatus est, & quo tendit to-
ta vera religio, etiam revelata: itidem verum est,
fidem in Deum propitium per & propter Christum,
esse summam totius religionis divinitus revelatæ, &
fontem ac principium vitæ beatæ, fundamentumque
restaurandæ humanæ naturæ. Pari modo recte dici-
tur, & dici debet, cognitionem Dei in Christo Jesu
continere initium & proximum fontem ipsius æternæ
felicitatis. Sed hæc vera principia transfert vir do-
ctus ad alias quæstiones & asseverationes, quæ ex iis
haud sequuntur, & longe alias requirunt rationes, si
recte definiri & decidi debeant. Etenim ex illis ipsis
rationibus LAVATERUS in reliqua sua disputatione con-
ficere vult, miraculosos istos eventus, quibus Deus
ejusque Spiritus præsentiam & gratiam suam prophetis
& apostolis primisque christianis sæpius ostenderit, ut
immediata oracula, visiones, aliaque hujus generis
miracula proprii nominis, ad omnes pios pertinere,
quotiescunque ejusmodi quid precibus a Deo flagitant.
Sed *primo* quidem hæc non cohærent: intercedit pii
commercium quoddam cum Deo; ergo pii in causis pri-

7

privatis, & in cunctis factis & casibus singularibus im-
mediata oracula & responsa divina, per signa, quæ
miraculose sensus afficiunt, expectare possunt. Beatum
istud commercium piorum cum Deo secundum scri-
pturam s. in eo versatur in universum, ut pii ex sua
parte de benevolo favore & gratia Dei per Christum
certi sint, ut sciant, se suasque res omnes Deo curæ
esse, omniaque, quæ accidunt, per specialissimam di-
vinam providentiam dirigi ad ipsorum veram salutem,
nec ullum casum ipsis hanc salutem intervertere posse,
ut acquiescant suaviter in hac mentis fiducia, & tan-
quam filii accedant ad Deum, cunctaque Deo precibus
commendent, certi, quod Deus ipsos benevole audiat;
quoniam per Christum veniam consecuti & accepti
sunt Deo. Respondet etiam Deus ex sua parte deside-
riis & precibus piorum, tum per internam mentis
convictionem suavissimasque illas Spiritus s. operatio-
nes, quibus in dies magis de gratia Dei certi reddun-
tur, sentiuntque præsentissimum Deum ejusque gratiam
& virtutem; tum per exauditionem precum in casibus
etiam singularibus, & in cunctis angustiis tam internis
quam externis, quas si pii, freti divinis promissioni-
bus, Deo commendant, omnesque necessitates suas
coram Deo explicant & effundunt; experiuntur quoti-
die præsentissimum Dei auxilium, & vident, Deum pre-
cibus suis annuere, ex angustiis ipsos eripere, cuncta-
que, quæ pollicitus est, fideliter præstare, sicque con-
firmantur magis in filiali isto animi sensu, quo ver-
santur & loquuntur cum Deo, seque & res suas ipsi com-
mit-

mittunt. Sed ex his non sequitur, ut hæc divina responsa ipsis reddantur per miracula, per visiones supernaturales, per oracula in sensus externos incurrentia, aut per alias ejusmodi extraordinarias res, in quibus *LAVATERUS* commercium istud piorum cum Deo collocare videtur. Sufficit via providentiæ divinæ ordinariæ, qua Deus omnes hujus vitæ casus ita gubernat, ut sentiant & experiantur re ipsa pii, attendere Deum ad ipsorum preces, curare ipsos salutemque ipsorum, ipsisque gratia, auxilio, & omnipotenti virtute sua præsentem esse. Neque enim homo pius in ordinariis istis providentiæ operibus minus intelligit & sentit Deum præsentem, & desiderii ac necessitatibus nostris annuentem & succurrentem, quam in miraculis & aliis rebus extraordinariis, quæ sensus externos afficiunt, *ACT. XIV, 17. XVII, 26-28. Deinde*, quod ad istam internam animi persuasionem & convictionem in universum attinet, qua Deus hominem vere christianum certum reddit, se in gratiam receptum esse, propitiumque Numen habere; hæc quidem non cohærent: respondet Deus piis, qui ipsum ipsiusque gratiam per Christum quærunt totoque animo appetunt, annuit his ipsorum desiderii, certosque ipsos facit, esse se ipsis propitium, rescidisse sententiam mortis, dimisisse reatum & culpam, donasse ipsis jus filiorum, inclusos ipsos in paternam suam providentiam esse, se eos ita complecti, ut tanquam cum patre, cum Deo versari, omnemque securitatem, salutem, auxilium & vitam ab ipso expectare possint ac debeant; ergo Deus hæc

hæc piis præstat per novas semper revelationes immediatas, per oracula extraordinaria, per miracula, quæ in sensus externos incurrunt, cæt. Superest alia eaque ordinaria via, verbum divinum virtusque Spiritus f. quam cum illo Deus semper conjunctam esse voluit. Istud cum quotidie meditetur homo vere christianus; promissiones divinas, quæ in hoc verbo cuilibet offeruntur, ad eam claritatem & vitam evehit Spiritus f. ut ipsas christianus certissima animi persuasione ad se trahere, in iisque plane acquiescere possit, ea ratione, qua totam hanc causam de supernaturalibus Spiritus f. operationibus explicavimus in superioribus commentationibus. Et hac ratione sentiunt & experiuntur pii Deum Spiritumque Dei præsentem in animis suis, & coram ipso præsentem, ac in ipsius conspectu versantur. Nunquam Scriptura f. homines, ut ad hanc beatam mentis immutationem, notitiamque vivam gratiæ divinæ, & ad sensuum præsentissimarum operationum Spiritus f. perveniant & erigantur, ad ejusmodi institutionem ablegat, quæ accidat per oracula immediata, per visiones sensuum externorum, per miracula; sed ad verbum Dei, quod jam in rerum natura præsens esse voluit Deus, ut istud audiendo & legendo percipiant. Hac via, inquit scriptura, homines perducendos esse ad fidem, sive ad veram & salutarem notitiam Christi, & ad vivum gratiæ divinæ sensum per Spiritum f. JOH. XVII, 20. EPHES. I, 13. 14. II, 20. Nec ullum etiam exemplum hominis in Scriptura f. præter unum apostolum Paulum, exstat, qui per aliquam vi-

am extraordinariam, per immediata oracula, per apparitiones adspectabiles, proxime ad prima initia notitiæ salutaris & ad mutationem animi perductus, aut de impetrata gratia & venia peccatorum certior factus fit. Si quando Deus per legatos suos miracula in hominum sensus incurrentia edidit, hæc non pertinebant proxime & immediate ad ipsam hominum internam mentis conversionem efficiendam; sed fiebant ista quidem eo consilio & fine, ut homines ad verbum Dei, quod ipsis annunciabatur, attenti rederentur, & per hoc deinceps imbuerentur nova luce & sensu. Simili modo, ut confirmentur ac conserventur pii in hoc novo sensu, ut augeatur in ipsis vita divina, ut quotidie tanquam veri cives regni Dei fruantur suavissimis solatiis justitiæ, pacis, & lætitiæ per Spiritum s. ROM. XIV, 17, ut intelligant denique quotidie magis consilium Dei de salute nostra, & a noxiis erroribus cavere sibi, rectamque salutis viam retinere possint; in his quidem cunctis non novas revelationes, non apparitiones divinas aut angelicas, non miracula expectare jubentur, sed monentur unice, ut attendant ad istud verbum, quod ore legatorum divinorum jam promulgatum est, quo remedio Spiritus s. in ipsis ab initio fidem & notitiam Christi generavit. ROM. XV, 4. I JOHAN. II, 20. 21. 24. 27.

Ex his facile intelligitur, quid ad argumenta respondendum sit, quibus *LAVATERUS* sententiam suam confirmare studet. Provocat ad donum Spiritus s. quod cunctis christianis promissum sit. Jam cum Spiritus

ritus

ritus s. præsentiam suam in primis christianis passim per miraculosos effectus proderet, quibus percellerentur & in stuporem conjiciebantur alii homines; inde conficere vult vir doctus, hoc ipso modo & his ipsis effectibus Spiritum s. virtutem suam in cunctis christianis per omnes ætates manifestare posse & debere. Ac quod id quidem fieri *possit*, nemo inficiatur; sed quod fieri debeat, & certo futurum sit, in hoc quidem fallitur *LAVATERUS*, & in argumento suo inest ista vitiosa conclusio a rebus & factis particularibus ad id, quod in universum & semper & apud omnes christianos accidere debet. Quod ut eo melius intelligatur; omnium *primo* observandum, præcipuum munus & officium Spiritus s. quem Christus suis impertitur, nunquam in eo collocari, ut per christianos miracula propria & veri nominis edat, nempe supernaturales effectus in mundo corporeo, qui in sensus hominum externos incurrunt, eosque percellunt; sed in hoc potius & unice, ut intrinsecus in mentibus piorum beatam istam conversionem & immutationem moralem perficiat, qua pii Deum in Christo ipsis propitium esse certa & vera mentis persuasionem credunt, & hac gratia freti filiali fiducia ad eum accedere, in ipso acquiescere, omnia vera bona ab ipso expectare, & ita animati pravis cupiditatibus resistere easque vincere, ac cunctis virtutibus studere discunt. ROM. VIII, 9-17. GALAT. V, 16. seqq. 1 CORINTH. XIII, 1. seqq. His in rebus, inquit apostolus, si quis Christo servit, Deo acceptus

ceptus est, & ab aliis hominibus pro vero christiano haberi debet. ROM. XIV, 17. 18. Hic nihil de miraculis. Ubicunque igitur isti effectus se produnt, ibi promissiones Christi de Spiritu s. suis impertiendo impletæ sunt; etiamsi vel maxime nullum accedat miraculum sensus externos feriens. *Deinde* quod ad miraculosos effectus attinet; potest equidem Spiritus s. ut supra diximus, suam præsentiam per hujus generis opera semper & ubique manifestare: At hoc quidem non in privato piorum arbitrio, judicio, consilio aut lubitu collocavit, sed totum suæ ipsius liberrimæ dispensationi reservavit, si quando & qua ratione ipsi visum fuerit, non tam propter privatas necessitates singularis alicujus christiani, quam propter causam publicam religionis, isto modo operari. 1 CORINTH. XII, 7. II. Nec igitur generale quoddam præceptum exculpi aut conungi debet, quasi illius generis miraculosi eventus pertineant ad ipsam veri christianismi formam, cumque illi, experientia teste, non multo post apostolorum tempora, postquam fundamenta christianæ religionis & ecclesiæ jacta erant, cessaverint inter christianos; non defectum aliquem promissionum divinarum arguere aut opinari debemus, quasi his temporibus ecclesiæ aliquid desit, quod Christus pollicitus est. Id unum inde sequitur, ut intelligamus, sapientiæ divinæ ad communem utilitatem christianæ religionis necessarium visum non esse, semper & perpetuo sensus externos hominum per miracula percellere. Multo minus
 nos

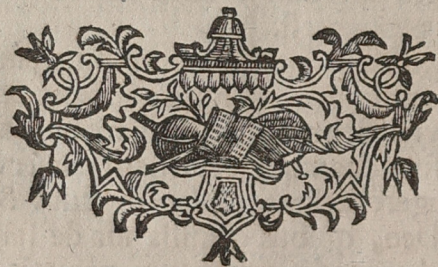
nos christianos decet, pro nostro lubitu & ex nostro iudicio, quoniam nobis fortasse utile & necessarium videtur, a Deo contendere, ipsumque importunis quasi precibus cogere & expugnare velle, ut hæc miraculosa Spiritus s. dona ecclesiæ restituat; sed cuncta in arbitrio divino reponenda ipsique committenda sunt, & ad id unice a nobis attendendum est, quid Deus re ipsa facere consultum duxerit. Alias turpissime nosmet ipsos dare, & importuno isto impetu decipi & abripi quis facile potest, ut multa sibi fingat & commiscatur, quæ prostituunt magis christianam religionem, quam splendorem ejus illustrant.

His ipsis rationibus facile solvuntur reliqua *LAVATERI* argumenta. Urget vir clarissimus virtutem fidei, in scriptura s. tantopere prædicatam, & efficaciam precum. Sed cuncta facilem habent explicationem, & diluuntur per ea, quæ adhuc dicta sunt. Quare cum nobis in præsentia copiosioribus esse non liceat; sufficiat, fontes aperuisse, unde refutatio conclusionum falsarum peti potest.

Summa omnium, quæ disputavimus, jam eo redite, ne obstinemus animum, ut nostro iudicio & prout nobis visum est, vias delineare ac dirigere audeamus, quibus Christus suos suamque ecclesiam conservare, confirmare & augere debeat. Nec modum & remedia præcipiamus Deo, quibus consilia sua de salute hominum & de gubernandis rebus tum privatis cujuslibet christiani, tum publicis totius ecclesiæ, exsequatur,

finemque propositum teneat, quasi, quoniam nosmet ipsi fortasse optamus & utile ducimus, nunc miraculis, nunc aliis rationibus uti debeat. Sufficiat nobis, Deum certo cuncta, quæ promisit, præstiturum, sive jam his, sive illis remediis pro sua liberrima & sapientissima dispensatione uti consultum ducat. Commendemus igitur nostras & ecclesiæ vias Deo; הוּא יַעֲשֶׂה, *ille ipse*, qui solus sapiens est, *cuncta recte administrabit.*
PS. XXXVII, 5.

P. P.
IN ACADEMIA FRIDERICIANA,
QUÆ BUETZOVII EST,
SUB SIGIL. ACAD.
PENTECOSTES FESTO DIE,
MDCCLXXIX.

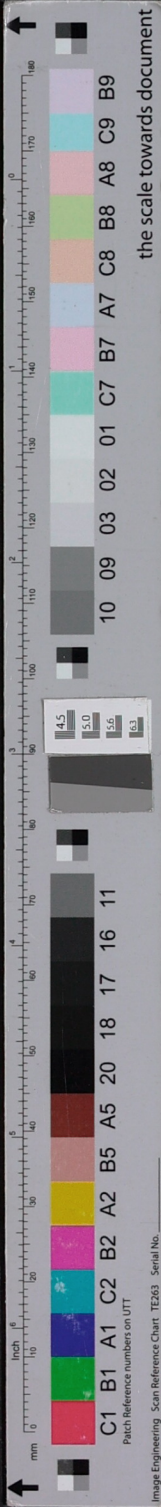


LIBRARY
UNIVERSITY OF
ROSTOCK
SIGILLUM
UNIVERSITATIS
ROSTOCKENSIS
1800

LBMV Schwerin 33
000 749 982







9

at per novas semper revelationes immeracula extraordinaria, per miracula, quæ rnos incurrunt, cæt. Superest alia eaque, verbum divinum virtusque Spiritus f. illo Deus semper conjunctam esse voluit. cotidie meditetur homo vere christianus; divinas, quæ in hoc verbo cuilibet offeram claritatem & vitam evehit Spiritus f. tianus certissima animi persuasione ad se sque plane acquiescere possit, ea ratione, nc causam de supernaturalibus Spiritus f. explicavimus in superioribus commen- Et hac ratione sentiunt & experiuntur pii umque Dei præsentem in animis suis, & æsente, ac in ipsius conspectu versantur. riptura f. homines, ut ad hanc beatam tationem, notitiamque vivam gratiæ di- sensuum præsentissimarum operationum veniant & erigantur, ad ejusmodi insti- gat, quæ accidat per oracula immediata, sensuum externorum, per miracula; sed Dei, quod jam in rerum natura præfens us, ut istud audiendo & legendo percipi- a, inquit scriptura, homines perducendos, five ad veram & salutarem notitiam vivum gratiæ divinæ sensum per Spiri- XVII, 20. EPHES. I, 13. 14. II, 20. Nec exemplum hominis in Scriptura f. præter um Paulum, exstat, qui per aliquam vi- am